

สรุปผลการดำเนินงานของคณะทำงานความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยี สารสนเทศ ปี 2544

ในปี 2544 คณะทำงานความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศได้มีกิจกรรมความร่วมมือดังนี้

1. โครงการศึกษาการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติสำหรับห้องสมุด มหาวิทยาลัย ใน ประเทศไทย

เนื่องจากปัจจุบันห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ต้องเสียงบประมาณค่าบำรุงรักษาระบบห้องสมุดอัตโนมัติกันเป็นจำนวนมาก คณะทำงานความร่วมมือระหว่างห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศจึงจัดทำโครงการศึกษาการพัฒนาห้องสมุดอัตโนมัติสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อสำรวจระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่มีการใช้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย ระบบที่ใช้ ค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อ ค่าบำรุงรักษาระบบในแต่ละปี
2. เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติให้เป็นโปรแกรมกลางที่ใช้ได้ในห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

โดยมีแผนการศึกษาดังนี้

1. ศึกษาหาข้อมูลการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่ได้มีการพัฒนาแล้วในประเทศไทยที่พัฒนาโดยคนไทย ได้แก่ ศึกษาหาข้อมูลการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติ Magic Library ของสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยบูรพา และระบบห้องสมุดอัตโนมัติของหอสมุดคุณหญิงหลง อรรถกระวีสุนทรที่พัฒนาโดยโปรแกรมเมอร์ของศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และร่วมกันประเมินโปรแกรม
2. ศึกษาหาข้อมูลการพัฒนาระบบห้องสมุดอัตโนมัติของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งจะสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระบบที่ใช้ ระยะเวลาที่จัดซื้อ ค่าใช้จ่าย คุณลักษณะของโปรแกรมที่ต้องการ โดยแยกเป็นโมดูลต่าง ๆ ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีโปรแกรมกลาง
3. ศึกษาคุณลักษณะของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่เหมาะสมกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

เมื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติที่เหมาะสมกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย แล้วจะส่งให้นายเอกวรรณ วงศ์สวัสดิกุล ที่ปรึกษารัฐมนตรีว่าการทบวงมหาวิทยาลัย เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนาโปรแกรมระบบห้องสมุดอัตโนมัติสำหรับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทยต่อไป ซึ่งได้วางแผนที่จะรวบรวมข้อมูลให้เสร็จภายในเดือนกันยายน 2544

2. การเตรียมความพร้อมสำหรับโครงการสร้างฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม (Union Catalog)

สืบเนื่องจากโครงการสร้างฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม (Union Catalog) ซึ่งเป็นกิจกรรมหนึ่งในโครงการพัฒนาเครือข่ายระบบห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS) ที่เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย และห้องสมุดมหาวิทยาลัยของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

24 แห่ง ได้รับงบประมาณในปี 2545 คณะทำงานจึงได้ร่วมกันศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงาน
สร้างฐานข้อมูลสหบรรณานุกรมเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม ประกอบด้วย

2.1 การวิเคราะห์การลงรายการบรรณานุกรมของห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย

คณะทำงานฯ ฝ่ายเทคโนโลยีสารนิเทศได้ตั้งคณะทำงานวิเคราะห์โครงสร้างระเบียบของห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษาสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยที่ใช้ในการสร้างฐานข้อมูลในระบบห้องสมุดอัตโนมัติ เพื่อศึกษาว่า
ห้องสมุดแต่ละแห่งซึ่งนำ USMARC (ปัจจุบันคือ MARC21) ไปใช้ในการสร้างฐานข้อมูลนั้น ได้มีการใช้ตาม
มาตรฐานเพียงใด มีความแตกต่างกันมากน้อยเพียงใด เพื่อเตรียมข้อมูลไว้รองรับโครงการ Union Catalog ซึ่ง
เป็นโครงการหนึ่งของเครือข่ายความร่วมมือของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ซึ่งจะมีฐานข้อมูลกลางที่รวมข้อมูล
ของห้องสมุดทุกแห่งเข้าด้วยกัน เพื่อให้ความสะดวกในการสืบค้นข้อมูล การยืมระหว่างห้องสมุด ซึ่งจะช่วยให้
การใช้ทรัพยากรร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจะรวมข้อมูลของทุกแห่งเข้าด้วยกันเป็นฐานข้อมูลกลาง
จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวิเคราะห์ว่าโครงสร้างฐานข้อมูลของแต่ละแห่งมีความเหมือนหรือแตกต่างกันมากน้อย
เพียงใด เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการปรับเปลี่ยนให้เป็นมาตรฐานเดียวกันก่อนที่จะดำเนินการถ่ายโอนข้อมูลเข้า
ด้วยกัน

โครงการนี้เป็นโครงการต่อเนื่องจากปี 2543 เนื่องจากในปี 2543 ยังรวบรวมข้อมูลได้ไม่ครบ จึงต้อง
ทำการรวบรวม สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมและวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้งในปี 2544

2.2 จัดทำชุดโปรแกรม Union Catalog ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ด้วยการจัดทำชุดโปรแกรม Union Catalog ที่
พัฒนาโดยบริษัท Book Promotion Services และระบบ Union Catalog ของโปรแกรม INNOPAC ซึ่งมีการใช้ใน
ระบบ OhioLINK ของห้องสมุดในมลรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา ในวันที่ 26 กันยายน 2544 ณ สถาบัน
วิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อคณะทำงานฯ จะได้ช่วยกันประเมินข้อดี ข้อด้อยของโปรแกรม

2.3 ศึกษาระบบ Union Catalog ของ OhioLINK เพราะเป็นระบบที่มีใช้จริง และใช้ได้ผลในห้องสมุดใน
มลรัฐโอไฮโอ ประเทศสหรัฐอเมริกา และระบบ Union Catalog อื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ไม่ต้องเสีย
เวลาในการเริ่มต้นใหม่

2.4 จัดทำคุณลักษณะของระบบ Union Catalog ที่เหมาะสมกับห้องสมุดมหาวิทยาลัยในประเทศไทย
และจะนำเสนอคณะกรรมการพัฒนาห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัยต่อไป

3. โครงการเชื่อมโยงการสืบค้นข้อมูลสาระสังเขปวิทยานิพนธ์ด้วยโปรแกรม Thai Academic

Libraries Search Engine

เนื่องจากในปัจจุบัน ห้องสมุดหลายแห่งได้สร้างฐานข้อมูลสาระสังเขปวิทยานิพนธ์และ
เชื่อมโยงกับฐานข้อมูลบรรณานุกรม ทำให้ผู้ใช้ได้รับความสะดวกในการสืบค้นวิทยานิพนธ์ และสามารถเปิดดู
สาระสังเขปได้ ในเมื่อขณะนี้ต่างก็ทำฐานข้อมูลสาระสังเขปวิทยานิพนธ์ของสถาบันของตนอยู่แล้ว เพื่อให้
อำนวยความสะดวกในการสืบค้นสารสนเทศ โดยการสืบค้นครั้งเดียวสามารถได้ข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ พร้อมกัน
ด้วยการพัฒนาโปรแกรมให้ทำการค้นหาได้แบบ parallel searching คือค้นครั้งเดียวได้จาก
หลายฐานข้อมูล โดยแต่ละแห่งจะปรากฏเป็น 1 หน้าต่าง (window) วิธีนี้ห้องสมุดแต่ละแห่งเพียงแต่นำ
โปรแกรมที่นายจิระพล คู่คุ้ม (โปรแกรมเมอร์ของสำนักหอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระ
นครเหนือ) พัฒนาขึ้นไปใส่ไว้ที่ web site ของห้องสมุด ไม่ต้องมี server กลาง ที่รวมระเบียบบรรณานุกรม

ของแต่ละแห่ง และได้ตั้งชื่อ search engine นี้ว่า Thai Academic Libraries Search Engine ซึ่งสามารถนำไปใช้
ในการค้นทรัพยากรสารสนเทศอย่างอื่น ๆ ได้ด้วย

4. โครงการฝึกอบรมการสร้างฐานข้อมูลสาระสังเขปวิทยานิพนธ์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูล

บรรณานุกรม

การที่จะทำให้โครงการเชื่อมโยงการสืบค้นข้อมูลสาระสังเขปวิทยานิพนธ์ด้วยโปรแกรม Thai
Academic Libraries Search Engine ประสบความสำเร็จ ผู้ใช้สามารถได้สารสนเทศที่ต้องการได้อย่างกว้างขวาง
ครอบคลุม และได้สารสนเทศมากที่สุด ห้องสมุดต่างๆ จะต้องสร้างฐานข้อมูลสาระสังเขปวิทยานิพนธ์ ของ
ตนเอง คณะทำงานจึงจัดโครงการฝึกอบรมการสร้างฐานข้อมูลสาระสังเขปวิทยานิพนธ์ที่เชื่อมโยงกับฐานข้อมูล
บรรณานุกรม ในวันที่ 27 ตุลาคม 2544 ณ สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

@@@@@@@@